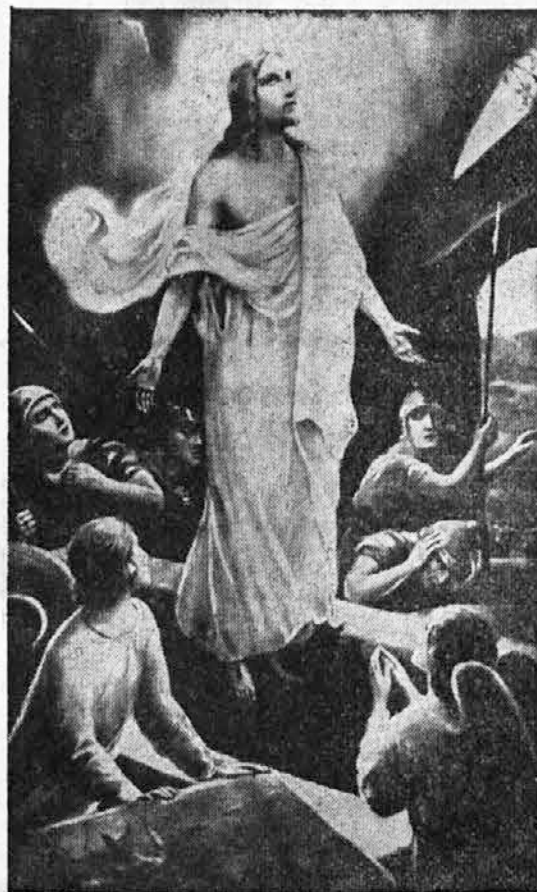

Slovenski dom

Stev. 84

V Ljubljani, sobota 12. aprila 1941

Leto VI.

Aleluja

Zunaj hrumijo pomladanski viharji in prinašajo s seboj alelujo vstajenja in mogočno velikonočno upanje človeštva. Trkajo na okna in vrata vseh tistih, ki so zakrknjeni in brezupni s klicem: »Vstanite! Dvignite se! Stopite v boj z življenjem! Saj bo, saj mora biti pomlad za vas in za vse! Pomladanski viharji pa se ustavijo tudi pri tistih, ki se z življenjem igrakajo in lovijo samo hipe sedanosti. Pri njih potišajo hrumenje, tako da je slišati le zvonjenje velikonočnih zvonov in petje aleluje in klic: »Streznite se, človek! Na svetu je red na vse stvari, ki se ravna po času in vrednosti. Iz dni postanejo leta in vse se slednjič izlije v večnost, kjer obstane le, kar je bistveno! Surovižem pa zakličajo viharji: »Vi ste sicer glasni v svojih zahtevah in upih, glasni kot smo mi, ki oznanjamo pomlad. Toda dajte svoje glasove znižati in dajte, da se sliši iz vas tiha melodija, ki se mora zmeraj glasiti v vas, če hočete, da boste blagoslovljeni! Ali slišite pozvanje večnostnih zvonov in velikonočno alelujo, ali pa je to le sejmarski hrup, ki se oglašja iz vas?«

Tako kličejo pomladanski viharji in hrumijo, ne čakajoč odgovora, po deželi. S svojo pesmijo napolnijo ušesa stražarjem ob grobu, ki mislijo, da bodo v krstah mogli obdržati večno življenje, ki hoče vendar odhiti nazaj v morja in v neskončni prostor, ki je njegova domovina. Vse, kar je živega, pozivajo k čuječnosti in dejavnosti. Tudi pri užaljenih in ponižanih se ustavijo: »Bodite potolaženi, zima in žalost sta mimo, začenja se pomlad in veselje za slehernega, ki zaupa in veruje, in tudi zate moj mali slovenski narod. Trpljenja tvojega velikega tedna se bliža koncu. Nad daljnimi griči se dani jutro velike nedelje. Zmagoslavno dviga Križani bandero vstajenja. Vse se zgodi, kakor je bilo oznanjeno, tako smrt kakor vstajenje. Vstal je! S Kristusom praznuj tudi ti svojo veliko noč!«

Praznovanje velikega petka v Španiji

Madrid, 12. aprila. Procesije velikega petka so se obhajale z veliko slovesnostjo. Med drugim je šla tudi znamenita procesija molka, ki traja 22 ur in ki od padea monarhije ni šla več na ulice.

Velik vihar v Španiji

Madrid, 12. aprila. Stefani. Izredno hud vihar je divjal na obali in je močno poškodoval mesto Tarifa. Brzjavne in telefonske zveze so pretrgane. V pristanišču Tarifa se je potopilo devet ribarskih ladij, ki so jih valovi tresli ob pomole.

Grško vojno poročilo

Atene, 12. aprila. Britanske čete, ki sodelujejo z grškimi, so se večeraj spoprijele z nemškimi silami in prodirajo po dolini Vardarja. Nemci so naleteli na močno obrambo, ki jo pospešuje grški sklop. Sovražnik ni mogel v tej smeri napredovati.

Nemci so zavzeli Bitolj, s čemer pa britansko-grška obramba ni prizadeta. Južnovzhodno od Bitolje se jugoslovanske čete močno upirajo.

Britansko letalstvo je nemškim prevozom zadalo hude izgube na 100 km dolgi cesti med Bitoljem in Prilepom.

Druga doba vojaških operacij poteka za zavzele ugodnejše.

Atene, 11. aprila. Švicarski radio: Predno so Grki zapustili Solun, so svobodne francoske čete pogonale v zrak in razdelele letališče, pristaniške naprave in »svobodni conic«, več velikih mlinov, mnogo skladišč pa so uničili s požari. Uničili so tudi železniške naprave in progo ter dve obrežni trdnjavi.

Italijanski komentarji k dogodkom na Balkanu

Milano, 12. aprila. »Corriere della Sera« razpravlja o balkanskih dogodkih. Pri tem piše, da je fašistična Italija morala prenesti čisto sama najhujši pritisk angleških sil. Toda Italija se je pogumno borila, ker zaupa svojemu duceju in fa-

šizmu. Nato list pobija angleške vesti, da je položaj italijanskih čet v Albaniji slab in pravi, da se italijanski vojaki tako dobro bore, da ne bodo samo preprečili slehernega napredovanja sovražnikov, ampak da bodo sami prešli v napad. Italijanske sile so na tem, da se združijo z nemškimi na jugoslovanskem ozemlju. Hrabrost italijanskih čet je najboljša poročila za italijansko zmago. (Stefani.)

Italijanske čete v Ljubljani

Ljubljana, 12. aprila. Včeraj ob pol šestih so prve italijanske izvidnice prišle v Ljubljano. V poznejših urah je prišlo še več motoriziranih edinic.

Hitler Mussoliniju

Berlin, 17. aprila. Stefani. Voditelj Nemčije je poslal Mussoliniju sledeči telegram: »Duce! V trenutku ko si prve nemške in italijanske čete stiskajo roke na vojnem področju v Jugoslaviji, Vam pošiljam najprisknejši pozdrav. V tovarstvu zvest — Adolf Hitler.«

Španci o dogodkih na Balkanu

Madrid, 12. aprila. Španski listi obširno poročajo o dogodkih na Balkanu in posebno podčrtavajo samomor Jugoslavije, ki pomeni veliko zmago osišne politike. (Stefani.)

Velikonočna voščila ljubljanskega župana

Ljubljanski župani že od nekdaj voščijo za Novo leto, veliko noč in božič na mestnih sejah srečo vsemu prebivalstvu našega mesta, najbližjim svojim sodelavcem in prijateljem pa pošiljajo tudi pismena ali tiskana voščila.

Po zgledu županov velikih kulturnih središč je za letošnjo Veliko noč ljubljanski župan dr. Juro Adlešič pripravil posebno lepo tiskano voščilo. Toda dnevi so tako resni, da občitimo vsebino velikega tedna kakor nikdar poprej. Druga leta so ljubljanski župani voščili vesele praznike, letos pa župan glavnega mesta Slovenije vošči srečno Veliko noč.

Na voščilu je v faksimilu natisnjen star ljubljanski bakrorez, ki krasno uradno pisarno mestnega fizika dr. Mavričija Rusa. Doselej tega drobne, a velezanimivega in važnega kulturnega spomenika stare Ljubljane še nikdo ni opazil niti opisal ter še nikdo drugje našel. Originalni bakrorez je natisnjen na tako imenovanem »fedec«, ki so ga l. 1739. izdali ljubljanski »profesoris sanitatis« nekemu Mayru in njegovi ženi.

»Fedec« so se imenovali potni listi in spricevala, da je dotični kraj zdrav in neokužen. Edino s takšnim spricevalom je bilo iz dotičnega mesta mogoče popotovati v druge kraje ob času kuge in drugih kužnih bolezni. Provisores sanitatis ali zdravstveni skrbniki so bili pa meščani z diktatorsko oblastjo, ki so skrbeli za varnost mesta pred kugo in o kugi ter podobnih boleznih. Ta sanitarna oblast je imela neomejene pravice za uspešen boj proti kugi in je lahko zaprla cele dele mesta za več mesecev z ograjo, prav tako je pa tudi samega župana lahko zaprla v njegovo hišo, da se ne bi kužna bolezen razširila iz njegovega doma. Te zdravstvene skrbnike je Ljubljana imela že v 16. stoletju, vse 17. in tudi še v 18. stoletju, ko je kuga v naših krajih popolnoma ugasnila in se od tedaj nikdar več ni pojavila. V Ljubljani so bili imenovani po 4 meščani za zdravstvene diktatorje. »Fedec«, o katerem govorimo, je datirano in izdano l. 1739., torej v časih, ko v Ljubljani ni več razsajala kuga že več let in tudi nikdar več pozneje. Nemško besedilo pa po svoji vsebini kaže vsaj nekaj desetletij nazaj, ker omenja sveži in zdravi ljubljanski zrak, ki ga je naš najslavnejši zdravnik tiste dobe dr. Marko Grbec z idealnim lokalnim patriotizmom branil v svoji nemški knjižici »Obramba ljubljanskega zraka«. Po tem lahko računamo, da je ta zdravstveni potni list nastal pred smrtjo velikega ljubljana l. 1713.

Kakor že rečeno, je ta zdravstveni potni list okrašen z bakrorezom, ki letos krasno velikonočno voščilo ljubljanskega župana. Na bakrorezu vidimo spodaj v ozadju na levi strani največji ponos tedanjih ljubljancev, namreč l. 1713. dozidano dvostolpno stolnico sv. Miklavža. Na desni strani vidimo okrogli stolp mestnega ozidja na sedanjem Cankarjevem nabrežju, a na sredi na prostoru nekdanjih špitalskih vrat pred tedanjo špi-

talsko in sedanjo Stritarjevo ulico stoji mogočni stolp mestnega grba z zmajem. Na stolpu svoji iz groba vstali Odradenik z zastavico zmagoslavja v roki in blagoslovilja Ljubljano.

Podoben so si zdravstveni skrbniki najbrž izposodili od stare bratovščine ljubljanskih trgovcev, od bratovščine Odradenika sveta, ki je bila ustanovljena zlasti za boj proti kugi in je prirejala znamenite spokorne pasijonske procesije, ki so se vsako leto na veliki petek vile skozi mesto.

Odradenik sveta in zmagovalec nad smrtjo ter oznanjevalec ljubezni do bližnjega je tudi letošnjo Veliko noč globekega pomena za Ljubljano.

Županova želja je, naj blagoslovi vse ljubljance in Ljubljano!

Časi so nam prinesli lveliko reve in bede. Povsod je potrebna dejanska ljubezen do bližnjega, ki se je že doslej zlasti zadnja leta v našem mestu tako koristno uveljavljala. Zato je župan dr. Juro Adlešič še posebej voščil srečne praznike vsem dobrotnikom mestnih revežev, posebno pa vsem organizacijam in posameznikom, ki so kakor koli sodelovali pri raznih mestnih akcijah, predvsem pa pri vseh vrstah akcijah in pri akcijah za zimsko pomoč. Da pa dobrotniki mestnih revežev spoznajo uspehe sodelovanja zasebne dobrotelosti pri prizadevanjih mestne občine za socialno skrbstvo, je vsem velikonočnim voščilom priložena knjižica »Pet let dela za Ljubljano«, kjer so socialna prizadevanja mestne občine in uspehi sodelovanja zasebne dobrotelosti mestne občine na kratko orisani.

Ker pa povsod primanjkuje moči ter posebno občini primanjkuje uslužbencev, bodo nekateri županovo velikonočno voščilo morda dobili šele po praznikih. Upoštevajo naj razmere, a vsa Ljubljana naj se zavzda, da župan slehernemu prebivalcu Ljubljane in občanom od srca vošči srečno Veliko noč!

Letalski napadi na Anglijo

Berlin, 12. aprila. Stefani. Velika skupina nemških letalskih sil je zadnjo noč napadla Bristol, Portsmouth in druge važne angleške cilje v srednji in južni Angliji. Mnogi vojaški in industrijski cilji so bili zadeti, med njimi pristaniške naprave v Bristolu. Bombe najtežjega kalibra so zadele angleško pristanišče v Portsmouthu. Uspešno so bili napadeni številni aerodromi.

Zaplenjene ladje v Ameriki

New York, 12. aprila. »New York Times« poroča, da je Amerika zaplenila za približno 250.000 ton nemškega in laškega brodovlja, ki ga misli uporabiti na ta način, da bo s temi ladjami vozila vojaške potrebščine na Daljni Vzhod, nazaj pa bodo iste ladje vozile iz nizozemske Indije gumi in premog. Nekaj teh ladij pa bo uporabljenih tudi na Atlantiku.

Blagoslovljeno veliko noč!

Uredništvo in uprava.

Ljubljana

Koledar

Sobota, 12. aprila: Velika sobota; Julij I., papež; Visija, devica in mučenica.

Nedelja, 13. aprila: Velika noč; Hermenegild, mučenec; Agatonika, mučenica.

Ponedeljek, 14. aprila: Velikonočni ponedeljek; Justin, mučenec; Tiburcij, mučenec.

Torek, 15. aprila: Anastazija, mučenica; Peter Gonzales, opat; Helena, cesarica.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: v soboto: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48;

v nedeljo: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta 48;

v ponedeljek: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste, Zaloška cesta 47;

v torek: dr. Kmet, Dunajska cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Upraviteljstvo I. drž. deške šole (Ledina) poziva učence, naj pridejo danes, v soboto 12. aprila po izkaze in zvezke od 4 do 5. Učenci IV. razreda naj prinesejo s seboj kolek za 5 din.

Mestna zastavljalnica navzile nemirnim časom mirno posluje dalje. Ljudje naj se ne razburjajo za zastavljene predmete, ker zanje jamči mestna občina Ljubljana z vso svojo imovino. Prebivalstvo naj se pomiri, ker so zagotovljena vsa jamstva za red.

Za mestne reveže je poslal notar g. Mate Hafner 200 din namesto cvetja na krsto notarja Antona Galleta. Mestno poglavarstvo izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. — Počastite rajne z dobrimi deli!

Vsi obvezniki pasivne obrambe, ki so razporejeni po rajonih, se morajo zaradi dodelitve v posebno službo obvezno zglasti po svojih rajonih na veliko soboto dopoldne ob 9 ali pa popoldne ob 15. Kdor ne pride, bo po zakonu kaznovan.

Zaradi moke je zavladala med prebivalstvom velika zmeta, ker ljudje verjamejo lažljivim govoricam, da je moko sedaj mogoče dobiti kar brez kart. Moke in žita nikakor ni v izobilju, pač pa sedaj še bolj kot prej moramo paziti na vsak kilogram, da bo res koristno porabljen. Zaloge moramo skrbno varovati, da jih ohranimo in se s skrajno varno porabo moke obvarujemo najhujšega. Vse zaloge bodo na karte razdeljene popolnoma enakomerno in pravično, da nikdo ne bo dobil več kot drugi. Kdor se je pa morda založil z živili na tak ali tak način, seveda mora zalogo takoj prijaviti mestnemu preskrbovalnemu uradu. Ljudje naj se ne varajo, da bodo živila mogli prikriti, ker jih bo že sama nevoščljivost sosedov izdala. Vse uredbe in zakoni so v veljavi in prebivalstvo resno svarimo pred protizakonitimi dejanji, ker so časi resni. Red je spel popolnoma upostavljen in je tudi zjamčeno, da se bodo morali zakoni spoštovati, prav tako pa bodo vsi preprečki uredb in zakonov tudi kaznovani s strogo, kakršno zahtevajo današnji časi.

V Ljubljani umrli od 4. aprila do 10. aprila 1941: Werlt Neža roj. Dermastja, 73 let, upokojenka tobačne tovarne, Galjeveca 174, Černivce Marija, 73 let, delavka, Vidovdanska cesta 9, Košenina Ana roj. Hafner, 75 let, vdova gozdarja, Stari trg št. 11, Prosene Terezija, 73 letna služkinja, Japljeva ulica 2, Seršen Rozalija roj. Zoran, 80 let, zasebnica, Velikova ulica 7, Garbas Terezija roj. Lustek, 39 let, žena delavca, Kobariška ulica 45, Galle Anton, 78 let, javni notar, Tavčarjeva ul. 5, Rupar Ivana roj. Kopač, 58 let, tovarniška delavka v p., Cubelarska ulica 16, Hren Hedvika, 27 let, hči posestnika, Hruševska cesta 21, Guček Ana, 70 let, zasebnica, Borštnikov trg 1, Fabiani Anton, 78 let, nadprevoznik drž. žel. v p., Celovška cesta št. 107, Mekina Aleksander, tri in pol mesece, sin steklarskega pomočnika, Na gmajni 1, Bola Marija, 8 let, hči rudarja, Vidovdanska cesta 9, Kimovec Ivan, 78 let, drvar, Vidovdanska cesta 9, Čož Pavla roj. Dacar, 37 let, žena delavca, Vodovodna cesta št. 14, Petek Franc, 47 let, delavec, Nove Jarše 32, Škerjanc Janez, 82 let, delavec, Poljanski nasip 22, Rozman Stane, 20 let, pekovski pomočnik, Vodmatška ulica.

Vsem slovenskim delavcem!

V usodnih časih za naš narod so slovenske delavske organizacije: Jugoslovanska strokovna zveza, Narodna strokovna zveza, Strokovna komisija za Slovenijo in Zveza združenih delavcev v obrambo naših skupnih narodnih in delavskih koristi iz lastne pobude danes ustanovile Slovenski delavski svet.

Slovenski delavski svet je interna, medstrokovna vrhovna delavska ustanova. Njegova navodila so posled obvezna za združenja vseh v svetu včlanjenih organizacij.

Slovensko delavstvo bo prejelo naročila Slovenskega delavskega sveta potom svoje centrale. Za sedaj pa naročamo vsem slovenskim delavcem, naj pomagajo vzdrževati oblastem red in disciplino. Vse svoje moči naj posvetijo v lastnem interesu in v interesu celotnega naroda za varstvo naše skupne narodne imovine.

Delavci! Ohranite trezno preudarnost ter delavsko in narodno disciplino!

Za Jugoslovansko strokovno zvezo: Zumer Srečko. — Za Narodno strokovno zvezo: Ambrožič Jože. — Za Strokovno komisijo za Slovenijo: Jakomin Lovro. — Za Zvezo združenih delavcev: Langus Jože

Vojaško orožje izročite takoj oblastem!

Narodni svet za Slovenijo poziva vse prebivalce Slovenije, vojaške obveznike in neobveznike, ki posedujejo vojaško orožje kakršne koli vrste, kakor tudi municijo, da isto takoj, najkasneje pa v roku 24 ur, izročijo najbližji žandarmerijski postaji ali občini. Tistega, ki bi tega ne upošteval, lahko zadenejo zelo hude posledice.

To seveda ne velja za tiste osebe, ki so od pristojne oblasti postavljene, da vzdržujejo javni mir in red.

Ne odnašajte vojaškega blaga!

Banska uprava razglasa:

Vse vojaško blago in tudi konji in druga živina je državna last. Kdor bi tako blago plenil ali raznašal ali z njim kupčeval, bo najstrožje kaznovan, blago pa se bo odvzelo. Vse kupčije s tem blagom so neveljavne.

Zet

»Oče... veste ka... Nazadnje bom pa le vze-
la tega Flocka.«

»Kaj še! Tega slabiča, ki niti ni bil nikoli pri
vojaki? To me vž, da boš vzela za moža? Ne,
draga moja, ali se ti blede ali kaj? Dokler sem
živ, ga ne bom imel za zeta!«

»A meni je vendar všeč, — je ugovarjala
hči. »Kako je nežen, prijazen, zvest in zaljubljen...
Če bi ga vi bolj poznali, ne bi vam ga bilo
treba odklanjati. Drevi me bo prišel snubit.
Povabiti ga morate, naj ostane pri nas pri ve-
čerji.«

»No, lepo družbo mi bo delala ta suha južina.
Najbrž bo omedlel od groze, če bo zagledal od
vode močnejšo pijačo. A naj bo, če že mora biti
tako... Tudi jaz bom nocoj privedel gosta. Pova-
bil sem k nam Teodorja Moora, ki mi itak vedno
dela družbo pri kartah. No, veš, da bi bil jaz
mlada nevestica, ne bi dolgo izbiral. To ti je
pravi ženin! Kako je bister, spreten, zgovoren.
Ta je moral biti lep, ko je še nosil uniformo.
Kako ti ugaja Teodor Moor, Lenčka moja?«

»Sploh ga ne maram! — je osorno odgo-
vila hči. »Prav kmečki je in mora biti surovež.
Za kvartanje in vino seveda je dober, a v zakonu
bi bila z njim samo nesrečna, ker bi vse zapil pa
zapravil.«

»Ti res pretiravaš, Lenčka. Mar je bila tvoja
mati tako nesrečna, ker me je vzela? Prisegam,
da bi bil Moor zame naravnost izvrsten zet.«

»Mogoče, a zame bi bil na vsak način nezno-
sen soprog.«

»Lenčka, nikar ne zagreni svojemu očetu ko-
nece življenja! Zakaj me tako dražiš! Saj te imam
rad, dete moje. Poglej, vedno sem upal, da si boš
izbrala spodobnega človeka, ki bo spretno metal
karte in tudi lahko sprožil zdravico pri mizi. A
ta tvoj Flock bi bil samo za sveto vojsko dober,
ker je tako neznansko pust.«

Stari narednik, razburjen in užaljen, je vzel
klobuk in dežnik:

»Zbogom, zdaj grem v kavarno, da se bom
malo razvedril. Saj veš, da ne bo meni prijetno
hliniti zvečer prijaznost do tvojega ljubega
Flocka.«

»Kako so sebični ti današnji otroci!« je mislil
spotoma. »Škoda, škoda... Namigniti bom moral
Mooru, da ne bo iz te moke nobenega kruha...
A vendar bi bil samo ta zanjo primeren in do-
ber...«

Firmin Flock je smuknil v hišo, ki je
bil odšel stari gospod. Našel je svojo mater, raz-
burjeno, razdraženo, skoraj objokano. Gledal jo je
tako žalostno in obupno vdano kakor zvest prete-
pen pes.

»Firmin,« mu je rekla, ne da bi se mu na-
smehnila, »zdaj boste videli, da je vsak sam svo-
je sreče kvač. Če si ne boste znali pomagati, se
zelo bojim, da ne bo prišlo do najine svatbe. Oče
mi ponuja drugega ženina. Ali me razumete? Ne
gre več zame, toda pridobiti morate še mojega
očeta.«

Firmin Flock jo je zvesto in nekoliko plašno
gledal, (če bi se mu vsaj hotela malo nasme-
hnil).

»Draga Helenica, saj bi se prav rad potrudil,
a na kateri način? Veste, kako so čudaški vsi ti
stari vojaki. Saj me je naravnost strah govoriti
z vašim očetom.«

»Ne smete biti tak strahopetnež, Firmin. Po-
slušajte me. Zvečer pri večerji vam bom ponudila
prostor zraven očeta. Na ta način vam nudim pri-
liko osvojitve njegove sreče. Potrudite se, da bo po-
zabil oče vašega tekmeča, ki bo tudi pri mizi.
Pred vsem pozabite name in se pobrigajte samo
za očeta: vzpodbujajte ga pri vinu, kažite dober
tek, se bahajte in magari celo pripovedujte ne-
slane smešnice. Pazite predvsem, da se boste
smejali očetovim pripovedkam... Čakajte, to je
najvažnejše. Če hočete skleniti z očetom prijatel-
stvo, se morate spomniti maršala Mac Mahona. Za-
sukajte pogovor, tako, da bo prišel na Krimsko
vojno leta 1855... in na vsak način omenite Mac
Mahona. Ko vam bo prišel oče praviti svojo zgod-
bo, se morate krohotati kakor norec. Samo na ta
način si boste pridobili njegovo prijateljstvo in
tudi njegovo hčer. Zdaj vidite, Firmin, kako vas
imam rada.«

Teodor Moor, ki ga je zopet temeljito pripra-
vil Helenin oče, je sedel poleg nje in si prisegel,
da jo mora na vsak način pridobiti. Od kraja ni
bila posebno prijazna, a se mu je dozdevalo, da
se je potem omeščala. Čestital je mladi gospo-
dinji, ker je kazala pogrjenja miza toliko okusa.
Helenica je spregledala, da ni Moor tako surov in
nadut, kakor je bila mislila. Njegove oči, ki jih je
poprej imenovala »mačje«, so bile v resnici sinje,
samo za spoznanje zelenkaste in prav prijazne.
Če se je dobrodušno smejala, se je prikazovalo iz-
pod gorenje ustnice krepko belo zobovje in je do-
bival njegov obraz nepričakovano otročji poudar-
ek. Vprašal je Heleno, kako je pripravljala po-
samezne jedi, in je sploh kazal veliko umevanja
za gospodinjstvo. Priznal je celo, da lahko po-
spravlja sobe in gre na trg. Naglašal je lastno
zmernost in postrežljivost ter podal svoje nazore

Živi kip

»Princ Salongkai. To je bilo vse, kar sem
v prvih dneh svojega bivanja v Huahinu, imen-
nitnem kopališču v Siamu, utegnil zvedeti o
čudnem Siamu. Od jutra do poznega popo-
dnega je sedel nepremično ko kak kip pri ograji
hotelske terase, ki je bila okrašena s cveticami,
in njegove temne oči so vse zamaknjene zrlle
v daljo čez morje.«

Casih, bilo je v presledkih po eno uro, je
prišlo življenje v barvasto podobo. Mirno se je
dvignila njegova roka, tanki prsti so si vzeli iz
zlate cigaretnice vijoličasto cigareto, prižgali so
jo in miletni dim je zaplaval čez sinje oblakilo
in blesteči se obraz. Četrti dan mojega bivanja
v Huahinu je prišel moj siamski prijatelj iz
Bangkoka, ki sem bil že več let po Londonu z
njim v zvezi.

»Tako je,« je pokimal, »to je princ Salong-
kai. Postal je žrtve ashinda.«

»Ashinda? Kaj pa je to?« sem vprašal ra-
dovedno.

»Ashinda?« je ponovil Siamec.

»Ashind je neke vrste vplivanja z mislimi,
kakršno je v gosposkih siamskih družinah že
od nekdaj v navadi. Povedal vam bom zgodbo
tega živega kipa, kakor ste prej imenovali
prince, in potem boste vedeli, kaj je ashind.«

Prosil sem ga, naj mi jo pove, in Siamec je
pripovedoval.

»Princ Salongkai je preživel svojo mladost
v Londonu in New Yorku. Bil je jako darovit
in zlasti slikarstvo mu je šlo od rok. Nekako
pred štirimi leti se je vrnil v svojo domovino.

Kristus je res vstal.

o zakonskem življenju, ki so čudovito ustrezali
onim predmetnega dekleta iz pritične hišice
vpokojenega narednika. Helena je samo odpirala
oči in vedno zopet ponavljala: »Le pomislite...
In kaj sem jaz sklepala... To je res čudno!« Ko
je zagledala, da gost ničesar ne pije, ga je vpra-
šala, zakaj si ne natoči vina? Teodor se je na-
smehnil, zmajal z glavo in Heleni zašepetal na
uho:

»Nama pač ni treba piti. Poglejte, onstran
mize itak pijeta ona dva razen njune še najino
mero.«

Helena se mu je nasmešnila, ko da bi bila
sklenila zaroto. Ozrla se je na Firmina, žalostnega
pritlikavca, ki je igral junaško vlogo. Napenjal je
zadnje moči, da bi se prikupil staremu vojščaku.
Vztrajno je pil, postal ves rdeč in se glasno gro-
hotal. Pri prvem pripravnem trenutku je pohitel
pripomniti:

»To je res dobro vince. Še maršal Mac Mahon
bi ga pil, če bi ga dobil.«

»Vi se zelo motite, mladi gospod,« mu je ne-
pričakovano resno odvrnil stari. »Mac Mahon je
pil namreč samo vodo. Sploh je bil velik junak
in ni kriv, da so mu napravili Sedansko sramoto.
Molčati je moral, a bi se bila vojna drugače kon-
čala, če bi smel govoriti. Ali ste nemara vi kaj
srečali maršala, ker se sklicujete na njegovo
ime?«

»Ne, žal nisem imel te časti,« je v zadregi
mrmral mladenič. »Nisem imel prilike govoriti z
velikim vojskovodjo...«

»No, vidite, a jaz sem z njim govoril prav
tako preprosto, kakor se zdaj z vami pogovar-
jam!« se je glasno pobahal stari, ki je srečno
dospel do priljubljene snovi: »Veste, to je bilo
nekoč v Sebastopolju ponoči, ko smo se priprav-
ljali za naskok. Stopil je v temi predme in rekel:
»Narednik Postisac!« Tu sem gospod general!«
sem mu odgovoril, ker takrat še ni bil povišan
za maršala. »Ali vam smem zaupati, narednik?«
me je zopet vprašal. »Do zadnje kaplje krvi, go-
spod general!« sem odgovoril...

»No, zdaj imava dosti časa zase,« je zašepet-
ala Helena sosedu. »Če prične oče to dolgo zgod-
bo, ne bo kmalu končal.«

Moor se je nasmešnil, in se je zdelo Heleni,
da velja ta smehljaj bolj njeni bližini kakor oče-
tovi zgodbi. Polglasno sta se prijetno menila da-
lje, medtem ko je razpletal stari vojak svojo ju-
naško simfonijo. Firmin Flock je na široko odpi-
ral usta, megleno gledal pripovedavca, se režal
in napenjal zaspane možgane, da bi našel
v pravih trenutkih primerne priznalne priliz-
njene besede. Ob devetih zvečer se je že smejal
na glas in neprestano kakor neumen.

Gospod sedi v kavarni in rešuje križanko.
Kot bi trenil, jo je razrešil. Prijatelj, ki ga je opa-
zoval, je brez besede. »Presneto, ti pa znaš! Le
kako to moreš?« — »Navada, navada! Toliko kri-
žank sem že rešil, da lahko gledam z levim oče-
som same vodoravne vrste, z desnim pa navpične!«

»Poglejte to revšce,« je polglasno dejal Teo-
dor. »Res je neumno, da pije vino tisti, ki mu ni
kos.«

Helena se je v odgovor zaničljivo namrdnila.

Ko sta se gosta poslovila, se je vsedel Posti-
sac bliže k ognju, da bi pokadil zadnjo pipo, pre-
den gre spat. Stari spomini so ga spravili v do-
bro voljo.

»Drago dete,« je veselo poklical hčerko, »veš,
kaj ti bom rekel? Šele danes sem si dobro ogle-
dal tega mladeniča in vidim, da imaš prav. Ni
neumen, ima dober nastop in tudi razume poslu-
šati starejše ljudi. Ne bom več ugovarjal, če ga
hočeš vzeti.«

»Kaj še,« mu je ogorčeno odvrnila hči. »Mar
mi je tega pijanca! Ali nisi videl, kako težko je
vstajal od mize, ker so se mu šibile noge? Ne,
hvala lepa za takega moža. A veš kaj, očka, samo
ti si imel prav.« Skočila je začudeno starec okoli
vratu in nadaljevala: »Samo ti si imel prav, očka,
ko si mi govoril o Teodorju. Ta bo dober mož in
primeren zet, zvečer bosta lahko skupaj kvartala
doma.«

Stari narednik ni ugovarjal. Puhnil je samo
velik oblak dima iz svoje kratke čedre in za-
mrmral: »Saj pravim... O, ženske, ženske! Po-
korni maršal Mac Mahon je imel pač prav, ko je
tako govoril.« (J. Pourrat.)

Velikonočni motiv.

Nov Cankar -
v madžarščini

Ob obisku našega zunanjega ministra v Bu-
dimpešti smo brali, da so mu poklonili prve tri iz-
vode knjig treh južnoslovanskih pisateljev, ki so
bile prevedene v madžarščino. Med njimi zastopa
Slovenec Iv. Cankar s povestjo Na klanecu,
ki jo je prevedel naš rojak dr. Avgust Pavel.
Doselej še nismo dobili do rok knjige same, prav-
kar pa je prinesla v Jugoslaviji izhajajoča madžar-
ska revija »Kallanyac« poročilo svojega urednika,
novelista Karolya Szirmaya o tem prevodu. Poro-
čilo je izšlo pod naslovom »Južnoslovanski pisate-
lji v madžarščini«. Na prvem mestu poroča J. Her-
ceg o prevodu Miloša Crnjanskega romana Večno
romanje in o Slavka Kolarja knjigi Sodnji dan.
Prvo delo je prevedel Zoltá Csuka, urednik Južno-
slovansko-madžarske revije, drugo pa László Ha-
drovič, docent v Budimpešti, hrvaški rojak. V
pričetku poročila govori Herceg o vseh treh pisa-
teljih in pravi o Cankarju: »Dela teh treh pisa-
teljev ne kažejo le simbolično na narodnostno in
kulturo razčlenjenost mlade Jugoslavije, marveč
tudi verno prikazujejo tri podnebja, iz katerih je
vzrasla srbsko-hrvatsko-slovenska kraljevina...
jugoslovanska švica Slovenija... Cankar je isto-
časno stopil iz slovenskih gor v Evropo in Jugo-
slavijo. Njegov svet je bil Belgradu prav tako nov
in po svojem bistvu tuj kot Parizu. — Ti trije pi-
satelji... neizbrisni užitek nudi umetnost...
Cankarjeva.« — Pod posebnim naslovom poroča
nato Szirmai o Cankarjevem delu »A szegény-
sorozat«, kot se glasi madžarski naslov tega dela.
Pravi: »Med južnoslovanskimi knjigami, izdanimi
na Madžarskem, je ta največ vredna. Težko da bi
postavili tudi v svetovnem slovu lepši, plemen-
itejši in bolj v srec segajoči spomenik žrtvujoči
se materinski ljubezni.« Na klanecu je vreden par
drugemu Cankarjevemu svetovno znanemu roma-
nu Hlapce Jernej in njegova pravica, ki je tudi
izšel v krepkem prevodu Avgusta Pavla... »Na
klanecu« je bolj fina, mečja, pajčevinasta tkanina
in trpeča junakinja, pripognjena od potrpečljivo
sprejetih udarcev usode; stopa v ospredje iz sveta
resnice in sanj, ki se preliva drug v drugega.
Olešana revščina, sivina in žalost, tako bi mogli
najbolje označiti ta roman.« Začetek ga spominja
na Hamusovega Pana in Viktorijo, v Franki pa
vidi sorodnost s Siljo pri Fincu Sillanpää. Ozračje
romana pa ga spominja na ruske klasike, zlasti
Čehova in Dostojevskega Zapiske iz mrtvega do-
ma. Toda Cankarjeve osebe so bolj zdrave in člo-
veške. Nikakor ni v njih toliko bolnih potez ali
duševne revščine... Tu se kaže razlika dveh ver-
skih svetov... Pravoslavlje s pretirano askozo...
katoliški s sinjim rimskim nebom, italijansko ve-
drino in Frančiškovi uboštvom, krotkostjo in po-
nižnostjo. Fatalizem Cankarjevih oseb se močno
loči od »ničevaja« Rusov. Delo je pisano s srčno
krvjo. Slovenska globina in neposnemljiva pre-
prostost. Njegova knjiga je najbolj žalostna tam,
kjer je najbolj preprosta. Na takih mestih nam
kar zlomi dušo. Z ginjenostjo se borimo, ko be-
remo... Komaj zazvenim nekaj nepomembnih stav-
kov, pa vendar čutimo, da se odpira pred nami
neskončnost z olajšujočo žalostjo. — Vpliv romana
dolgo drži človeka. Deležni smo globoke človečno-
sti in tuje bolesti, kakor da bi sami pretrpeli do
kraj usodo ljudi, potisnjenih na rob ceste. Can-
kar tekmuje v tem romanu v olepševanju pobito-
sti in siromastva z ruskimi klasiki.« Po kratki
oznaki oseb nadaljuje: Tu je govor... o samem
slovenskem ljudstvu, ki je živelo dolga stoletja v
suženstvu pod vladjo močnega, tujega ljudstva
in ga je samo vera podpirala, da je vzdržalo in
mu dajala tolažbo. »Na klanecu« je tudi simbol. —
Simbol slovenskega ljudstva, usihajočega pod av-
strijskim gosposlovom v odvisnem položaju. Ko
postavlja Cankar spomenik žrtvujoči se materin-
ski ljubezni in junaški borbi z revščino, pritiska-
jočo k tlom — ta spomenik se bo dvigal nad sto-
letja — tedaj ga postavlja tudi svojemu borečemu
se, trpečemu narodu... Zelo žalostna in ne-
pozabna knjiga. V isti meri jo krasi poezija,
usmiljenje in ljubezen. In krasi jo sanje, ki pre-
našajo telo v prečudno lepe krajine hrepenenja,
ko jim je življenje že docela neznosno.

Misli o knjigah

Knjiga ne ustvarja več iluzij, je postala bre-
me naše dobe. Če bo vsaka generacija gomilila
tiskano goro z novo brizno, kot to dela naša ge-
neracija, bo kultura, ki je človeka privedla iz
džungle, se naenkrat znašla v džungli knjig. Mi
vse svoje življenje posvečujemo učenju, namesto,
da bi razmišljali o življenju. Na svetu je veliko
preveč knjig ter se še vsakodnevno tiskajo v mi-
lijonih. Mnoge so nekoristne in glupe ter samo
predstavljajo nadaljno breme kulturi, mnoge so pa
naravnost škodljive, tako trdi Španec José
Ortega.

V dvorani potrebuje »čarovnik« za svoj po-
skus nekaj oseb. »Ali bi dobil šest oseb, ki bi sto-
pile na oder?« Klic iz občinstva: »Zakaj ne, toda
nas je le pet v dvorani!«

zaradi tega. Potem pa se je zgodilo tisto, kar
sem sam videl in česar ne bom nikoli pozabil.
Pine Salongkai in Igralka sta spet nekoč
sedela na terasi. Dozdevalo se je, da je Igralka
že spoznala, da so bile vse njene lepe sanje
končane. Že se je pripravljala na pot. Preden
pa bi se poslovila, bi bila rada slišala vsaj kako
lepo besedico iz princuvinih ust, vsaj lep spomin-
nanj bi bila rada dosegla. »Za slovo bom na-
risal tvojo podobo, tisto podobo, katero sem
tako neizmerno ljubil.« ji je princ obljubil. Oči
se se ji radostno zasvetile, saj so ji njegove
besede dale povod za novo upanje v njegovo
ljubezen.

Začel je risati in izpod njegove roke mu je
nehote nastala tista spakadarna podoba, ka-
kršno je bil svečenik pričakal v njegove misli.
Igralka se je zgrozila ob pogledu na grdo spa-
ko, obraz se ji je zasenčil. Vsakršno upanje je
ugasil v njej. Iz pepela tega poslednjega raz-
očaranja se ji je porajalo prepričanje, da je
neka tuja sila izbrisala princuvin ljubezen in
tudi spomin nanjo. Nekaj se je zlomilo v njej.
Dušilo jo je. Bilo ji je, ko da je vse zastrup-
ljeno: žarki tropskega sonca, pogledi ljudi in
njih besede. Vstala je, prižgala žvrgalico in je
vpričo princa sežgala tisto risbo.

Nato je šla po stopnicah terase nizdol k
morju, stopila je v čoln in se še tisti večer
odpeljala z ladjo v neznani svet. Odtlej pa sedi
princ sleherni dan na terasi in nepremično zre.
Ko je moj siamski prijatelj nehal pripove-
dovati, je princ, ko na dani znak, vstal in šel
po stopnicah k morju. Ondi ga je že čakala
prelestna barka s princuvinimi svojci in videti
je bilo, kako je bil princ že ves njihov.

Iz življenja minolovcev

Mine so strašno orožje, ki ovirajo in preprečujejo plovbo kakor vojni, tako tudi trgovskih ladij. Ne mine skoraj dan, da ne bi čitali v listih, kako je ta ali oni parnik naletel na mino in se potopil.

V pretekli vojni so bile mine poleg podmornic najstrašnejše nemško orožje. Nemci so razpoložili po morjih 43.636 min. Navadno se je dogodilo tako, da je ob eksploziji mine polovica posadke našla smrt, ostala polovica pa se je sicer rešila, toda z nakaženimi telesi in hudimi živčnimi pretresi zaradi strahotnih doživljanj, ki jih mornarji minolovci do smrti niso mogli pozabiti. Še v sanjah so jih preganjale mine.

Angleška admiraliteta je v pretekli svetovni vojni izdala 240 poročil o nesrečah, ki so jih povzročile mine. Uradno besedilo teh poročil je sicer kratko in suho, pa vendar dovolj pove o neverjetni in nenavadni hrabrosti ljudi, o katerih se lahko reče, da so pretresli srce vsakega Angležarja. Ker je bilo delovanje mornarice med svetovno vojno čim bolj tajno, je javnost le malo ali pa nič izvedela o naporih in velikih žrtvah, katere so pretrpeli pomorščaki in minolovci na odprtih morjih. Pa tudi po svetovni vojni tisti, ki so imeli srečo, da so odnesli živo kožo, niso prav nič radi pripovedovali in obujali spomine na grozote v težki in življenjsko nevarni službi, kateri je rekel neki minolovec: »Življenje minolovcev je bilo pasje življenje, samo z eno razliko, da noben pes nikdar ni doživel kaj podobnega.«

Vendar pa se je med svetovno vojno več tisoč pomorskih častnikov, mornarjev, ribičev in prostovoljcev posvetilo tej službi. Ako bi ne bilo teh ljudi, bi morala Anglija umreti od gladi ter se predati. Februarja leta 1917. je začela Nemčija grozovito podmorniško vojno. Torpedirali so vsak angleški parnik, ki so ga srečali ter razpoložili na tisoče min po širnih odprtih morjih. Iz dneva v dan so potapljali zavezniško in nevtrarno trgovsko brodogojstvo. Februarja so potopili 26. marca 338 in aprila že 430 trgovskih parnikov. Dne 19. aprila, »na najbolj črni dan«, v najbolj črnem mesecu svetovne vojne je bilo potopljenih 11 trgovskih in 8 ribiških parnikov. Vsakokrat se od štirih parnikov, ki so zapustili angleška pristanišča, eden gotovo ni več vrnil. Med Shetlandskim otočjem in Rokavom

so nemške podmornice razpoložile velikanske količine min, medtem ko so velike vojne ladje polagale minska polja v Belem morju, Biskajskem zalivu, ob južni kitajski obali, ob ameriški obali, ob južni Afriki, pri Adenu, ob Indiji, ob bregovih Cejlona, Nove Zelandije in Avstralije.

Težki topovi na bojnih ladjah so bili brez moči proti minam. Morali so priti na pomoč ribiči, ki so v največji življenjski nevarnosti reševali za Angleže meso, kruh, obleko in druga potrebna sredstva. Na koncu svetovne vojne so imeli Angleži nič manj kot 726 nalašč za lov na mine opremljenih ladij, s katerimi so prevozili na dan na tisoče min, da bi očistili važna pomorska pota nevarnih min.

Mine polagajo bolj redko posamično, večinoma pa v večjih količinah, navadno po več sto skupaj. To so tako imenovana minska polja pred vhodi v pristanišča, v morske prekope in ožine, na odprtih morjih pa na tistih poteh, kjer ponavadi plovejo trgovske ladje, ali kjer se nadejajo prihoda vojne mornarice. Posebnost sedanje pomorske vojne so magnetne mine, o katerih smo zlasti lansko jesen mnogo slišali in čitali.

Čiščenje min je zelo nevarno. Navadno jih love na ta način, da vlečeta po dva parnika nekoliko pod morsko površino žičnato vrvo. Vrv ima na sprednji strani močno ostrino, ki reže žice, s katerimi so mine pritrjene na dno. Ko je vrv prerežana, splava mina na površje in potem jo je lahko razstreliti s topovsko kroglo ali pa s puško.

Lovci na mine ne vidijo prav ničesar, razen sive morske površine. Doslej še niso mogli odkriti prav nobene priprave, ki bi vsaj približno pokazala, kje so mine. Za iskanje podmornice pa že obstajajo take priprave. Kako si torej pomagajo minolovci? Blodijo po morju, dokler ne prerežejo žične vrvi in ne zagledajo min, če sami ne zavozijo naravnost vanje. Ako trčijo ob mino, potem je seveda po njih. Potem so pač oni deležni tiste usode, ki je bila namenjena trgovskim ali vojnim ladjam. Že majhna mina popolnoma raztrga 250 tonski parnik. Lovci na mine zato res vsak trenutek gledajo smrti v oči. Še bolj nevarno so magnetne mine, ki jih jekleni oklep ladje ali drugo železje že iz večje ali manjše bližine pritegne nase. Vendar so že iznašli obrambno sredstvo, s katerim čistijo morje magnetnih min.

oči! Svoje glavno tišči oči skupaj, ker če si le za malenkost odprl oči, je konec spanja. Le malenkostna svetloba ti zbistri misli in onemogoči nadaljno spanje.

In končno še nekaj! Vse te metode uporabljaj vztrajno, če deset dni niso pomagale, ti bodo sigurno enajstič, tako konča omenjeni zdravnik B. Bigelow. —nik.

Najhitrejši govorniki

Jezikoslovci so ugotovili, da so Francozi najhitrejši narod, kar se tiče govorjenja. Na minuto izgovore do 350 zlogov. Na drugem mestu so Japonci s 310, na tretjem Nemci z 250 in na četrtem Angleži z 220 zlogi na minuto. Najpočasnejša v govorjenju so neka polinezijska ljudstva, ki izgovore komaj 50 zlogov na minuto.

Poklicne laži

Zdravnik pravi: »Bodite čisto mirni! Ne pomnim, da bi mi bil kdaj kateri bolnik umrl, če sem ga jaz operiral.« — Gledališki igralec: »Ne poznam treme.« — Frizer dami: »To je najlepša frizura, ki sem jo kdaj napravil.« — Babica: »Tako lepega deteta še nisem videla.« — Pisatelj: »O moji najnovejši povesti se je celokupna kritika izrazila najbolj pohvalno.« — Mesar: »Verjemite, gospa, meso je čisto sveže, od danes zjutraj zaklanega teleta.« — Ravnatelj podjetja: »Za zgled sem svojim uslužbencem. Vedno sem prvi v podjetju in zadnji odhajam.« — Železničar: »Danes vozijo vlaki točno po dnevnem redu.« — Tramvajski sprevodnik v Ljubljani: »Peljite se s tramvajem, pa boste vlak na kolodvoru še ujeli.« — Javni delavec svoji ženi: »Neverjetno! Naš predsednik pač ne zna nehati. Snoči je zavlekel sejo čez polnoč.«

Homer je nekoč zapisal, da so grške ženske v starodavnih časih svoja leta štele od poroke naprej, ne pa od rojstva.

Najdražja postelja

Najdražja postelja, kar so jih kdaj napravili, je bila tista, ki jo je pred sto leti ruski car podaril perzijskemu šahu. Bila je vsa iz kristala in okrašena s sijajnimi srebrnimi ornamentami. Stopnice iz modrega stekla so vodile do te razkošne postelje, ki je spadal k njej tudi vodomet z dišečo vodo. V razsvetljenem prostoru se je postelja bliskala, kakor da je sestavljena iz samih diamantov.

Zdravniki s padali

Švedsko notranje ministrstvo je svojčas odredilo, da morajo biti zdravniki, ki uporabljajo letala za obiskovanje bolnikov v redko naseljenih predelih dežele, večji tudi skakanja s padali. Iz Rusije poročajo, da so v oddaljenih ozemljih zdravniki že v več nego 250 primerih obiskali bolnike s skokom iz padala.

Citronovo drevo pod zemljo

Nedavno je delavec v nekem rudniku v ameriški Montani odvrgel limonovo jedro in uspeh je danes majhno drevesce, ki je zrastle v rovu nad tisoč čevljev pod zemeljsko površino. Najbolj čudno je pri tem, da rastlina uspeva, navzlic temu, da se hrani samo s kamenitim prahom v rovu in naravno vlago in da se je morala odpovedati celo sončni svetlobi, ki jo nadomestuje svetloba električne žarnice.

Dolgočasna knjižnica

Najbolj čudno knjižnico na svetu ima menda italijanski filmski ravnatelj Rio Caselli v Rimu. Že pet in dvajset let zbira po vsem svetu knjige, in sicer najbolj dolgočasne knjige, kar jih more dobiti. Do danes je njegova knjižnica narasla že na 8600 knjig. Pred kratkim je neki znani italijanski pisatelj pozval Casellija na dvobo, ko je iz ust njegovega brata zvedel, da je nenavadni knjigoljub uvrstil kar enajst njegovih knjig v to zbirko.

Le eno stvar bi rada razvozljala

Iz onostranosti si me priklicala v življenje, da okusila bi vse tiste grenko-sladke tajne, ki sama s polno dušo verovala si vanje, a so odšle, kot je odšlo mladosti hrepenenje.

O mati, glej, obraz Tvoj zdaj pričanja že veneti in roke Tvoje bolj pogosto kot nekdanj počinejo v naročju; v mislih tja nazaj zablodiš, v temno svilo svojih las, ki zdaj sive Ti.

O vem, da v tistih si nočeh pomladnih Ti ljubila kostanja divjega opojni cvet; in jaz ga ljubim, a ne ljubim vonja, le obraz. In misem še življenja živo občutila.

Ti si ljubila rože le krvavordeče. Jaz jih ne ljubim; zame so bele, ki niso nikdar čisto razcvetele v tisto grenko-sladki tajni žive sreče.

O mati, vem, da nima več življenje zate cvetov kostanjevih, rdečih rož; in vem, če vprašam Te, se smehljajoča boš nagnila k keni: »Dete, stare slike zlate...«

A eno samo stvar bi rada razvozlala in jo kot sonce jasno pred seboj imela: ko v Tvojih letih, mati, bom sivela mi bela roža še bo tiho radost dala?

Kateri več je darovalo to življenje: mar Tebi, ki se Ti časa je izpraznila, ko se komaj je do vrha napolnila, — ali hčeri, ki prevečno čuti hrepenenje?

(Sešek Ljudmila.)

Če trpite zaradi nespečnosti

Predvsem mnogo ljudi trpi zaradi nespečnosti, ker ponoči preveč razmišljajo. Kaj moramo torej narediti, da obvladamo to navado, da se ponoči osvobodimo misli skrbi, razburjenja in bojazni.

Je par enostavnih načinov, kateri nam lahko izvanredno pomagajo. Zdravnik Frederick S. Bigelow iz Newyorka svetuje sledeče: Zamislite si, da imate pred seboj veliko šolsko tablo. Nevidna roka piše na to tablo vaše razburilne misli. K sreči pa imate tudi v roki veliko čunjo, s katero hitro brišete te misli. Mislite na tako tablo z vsem naporom svoje duševnosti. Cela igra in go-ljuflja sestoji v tem, da takoj zbršete stavek, čim ga je nevidna roka začela pisati, ali vsaj predno dokonča stavek. Mogoče zgleda ta misel absurdna, a je koristna!

Druga stvar: nič lažjega, kot oponašati dihinje človeka, ki mirno spi. To dihanje je globoko, enakomerno in mirno. Delajte tudi to in sami! Našli boste v tem nekaj pomirujočega! In zaspati boste!

Pa so še druga sredstva. Vsak zdravnik pozna dober vpliv kopanja. Čim neprijetnejše nam bo to kopanje med kopanjem, tem bolj gotovo boste zaspati po kopanju. Toda voda mora biti mlačna, da boste stopili iz kadi v rahli mrzlici. Obrišite se površno! Nato hitro v posteljo z globoko mrzno do samega sebe! Objel vas bo v postelji občutek prijetne toplote in to je trenutek za pravo spanje. Traja pa le okoli 20 minut.

Če se ponoči prebudite ter ne morete ponovno zaspati, se poslužite istih metod. Energično se odkrijete v postelji toliko časa, da vas zazebe po vsem telesu ter vam je že neprijetno hladno. Nato se pokrijte, pa boste kmalu zaspati. Če nimate navade čitati pred spanjem, se poslužite težke, utrudljive literature, a ne razburilne, pa boš kmalu zaspal! Če pa običajno že čitaš pred spanjem, te to ne bo uspavalo.

Kdor se prerano zjutraj zbudi, pa bi še rad zaspal, oziroma bi še moral spati, naj ne odpre

SELDON TRACE:

KORAKI V NOČI

Roman s slikami

Da točneje povem, je bil človek, ki vam je odrezal prst, dober kirurg.

Cashdon je dvignil levo roko in se pogledal v strčelj odrezanega prsta.

»Kako velika uteha je za človeka, ki lahko kaj takega zve.«

»Tudi zame je bila to velika uteha. Nazadnje sem našel točno sled, čeprav še ni bila jasna in nezmotljiva. Čim sem uvidel možnosti te nove teorije, sem prosil upravo, da vas je poslala v bolniški oddelk dartmoorske jeklnišnice, in da vse to obdrže v največji tajnosti. Na ta način sem se nadejal, da uspavam pravega zločinca in se mi bo ponudila prilika, da ga bom prijel.

Na žalost, vse osebe so skrivale svoje tajne, niso nam hotele pomagati in nismo dobili niti najmanjšega stvarnega dokaza proti Hadonu. Spraševal sem g. Daxburyja, ki mi je vedno netočno od-

govarjal. Nato g. polkovnika Datmarja, le-ta si je sam zapisal svojo smrtno obsodbo. Sprva mi ni hotel dati nobenih pojasnil, a ko se je premislil in šel na komisarijat, ga je doletela smrt. Ne pozabite, da je doktorjev avto stal ves čas mojega obiska pri polkovniku Datmarju. Ta nesrečni novorojenček mu je prišel ravno prav in se je ponudil, da bi ga prehitrilo ne odpravil.

Marle ga je prekinila: »Toda en stražnik je bil vendarle na straži...«

»Da, ta stražnik je bil v resnici tam. Kasneje je izjavil, da je videl Hadona, ko je nesel Hatheringtonu neko zahalvo... A ni bil v pritličju, da bi ga sprejel. Tako je Hadon lahko šel v klet polkovnikove hiše in presekal telefon.

Nekoliko minut kasneje je opazil, da je šel polkovnik iz hiše in se podal v meglo. Hadon je bil prepričan, da so bila

vsa njegova predvidevanja točna. Mirno je pogol svoj avtomobil, ga na pripravljen kraj ustavil in mu šel nasproti.

Detekтив je s sožaljem pogledal blede in žalostno Marle.

»Neverjetno je, miss Datmar, da se tak zločin more napraviti s tako hladnokrvnostjo. Ne verjamem, da bi bil Hadon duševno popolnoma zdrav. Njegovi začeti gotovo niso predvidevali nobenih umorov. Hotel je le onečastiti Richarda Cashdona z ono obtožbo in ukrasti Richardu dokumente, ki so ga obremenjvali. Na nesrečo je zločin, ki ga je izvršil, zahteval drugega, sicer bi bil razkrit.

»Ni potrebno, da bi razpotojevali dogodke. Ko je Hadon mislil, da je že čas, da Cashdon izigne iz Platha, se je zatekel k ne posebno originalnem načinu: spremenil je njegovo identičnost v zgorelega potepuha s tem, da je vrgel v pepel njegov prstan.

Nadejal se je, da se bo preiskava tu zaustavila, kar se je tudi dogodilo, vsaj navidezno, ker sam sem vedel za kaj gre, a lokalni časopisi so stvar morali objaviti.

Nato sem čakal da je Cashdon ozdravel, kar je trajalo šest mesecev.

»Vsaj mene bi obvestili!« je rekla miss Marle.

Quidhugh je odmahnil z glavo:

»Detektiv ni človek. Nisem hotel tvegati. V Plathu so vsi mislili, da je Cashdon mrtev in v resnici je tudi bil, ni bil živ ne za Boga in ne za ljudi... Poklicali smo vse najboljše psihiatre, da so ga pregledali in zdravili, a vse zaman. Le čas je moral ozdraviti tolikšno krivdo in žalost. Sele po šestih mesecih se mu je spomin pričel povračati.

»Vi ste vlik človek!« je naglo dodal Cashdon.

»Samo policaj sem, gospod!« je odgovoril Quidhugh z mirnim glasom. »Moram reči, da bi me lahko le ena reč privredila do tega, da bi se vmešal v to stvar pred časom, ki sem si ga zastavil. Za vsako ceno bi preprečil poroko miss Marle z doktorjem Hadonom.«

»Kako je od vas to plemenito!« je jedko pripomnil Cashdon.

»Ne smete me napačno soditi! Težko nalogo sem moral izvršiti, a hotel sem jo do konca. Ko so psihiatri dali mnenje o zboljanju, sem pripravil g. Daxburyja, da je naredil to malo svečanstvo. Ko je bilo vse pripravljeno, smo vas pripeljali sem. Le to, da ste pogledali Hadona, vam je vrnilo spomin. Kar se tiče njega, ki je bil prepričan, da ste

na dnu vodnjaka, v okolici Datmoora, se je tako preplašil, ko vas je pogledal živ, da je za trenutek izgubil ves svoj sijajni ugled in svojo varnost.

Moram potrditi, da se je moja metoda sijajno obnesla. Mislim, da ste mi vi in vaša zaročenka lahko hvaležna. Da bosta imela čas o tem razmišljati, prosim oba gospoda, da gresta z menoj v bar!

G. Daxbury je vzdihujoč vstal in šel k vratom. Darek Ricardo je šel za njim, a med potjo vrgel na mladi par pogled poln tuže. Richard Cashdon in Marle Datmar sta ostala sama v salonu.

Nekaj časa sta bila tiho, menda prav radi tega, ker sta imela mnogo povedati drug drugemu.

»Ali veš,« je nazadnje rekla Marle, »da ničesar na svetu ne sovražim toliko kot to mesto, a tebe ljubim iznad vsega na svetu!«

Cashdon jo je objel.

Ne bova se dolgo zadrževala v Plathu, to je zadnje, da naju vidi! Pričela bova skupno novo življenje. Prav tako bova srečna, kot bi naju nikoli nič razdvajalo. Ali misliš še tudi ti tako?«

»Se srečnejša bova!« je nežno odgovorila Marle.

Konec.